

Ο ελληνισμός από τα μέσα του 18ου αι. έως τις αρχές του 19ου αι.

Λέξεις-κλειδιά: ορθόδοξη εκκλησία, Φαναριώτες, προεστοί, έμποροι/ караβοκύρηδες, κλέφτες, αρματολοί, παροικιακός ελληνισμός, Νεοελληνικός Διαφωτισμός, Ρ. Βελεστινλής, Αδ. Κοραής

Εικόνες από την προ-επαναστατική Ελλάδα Τι παρατηρείτε;

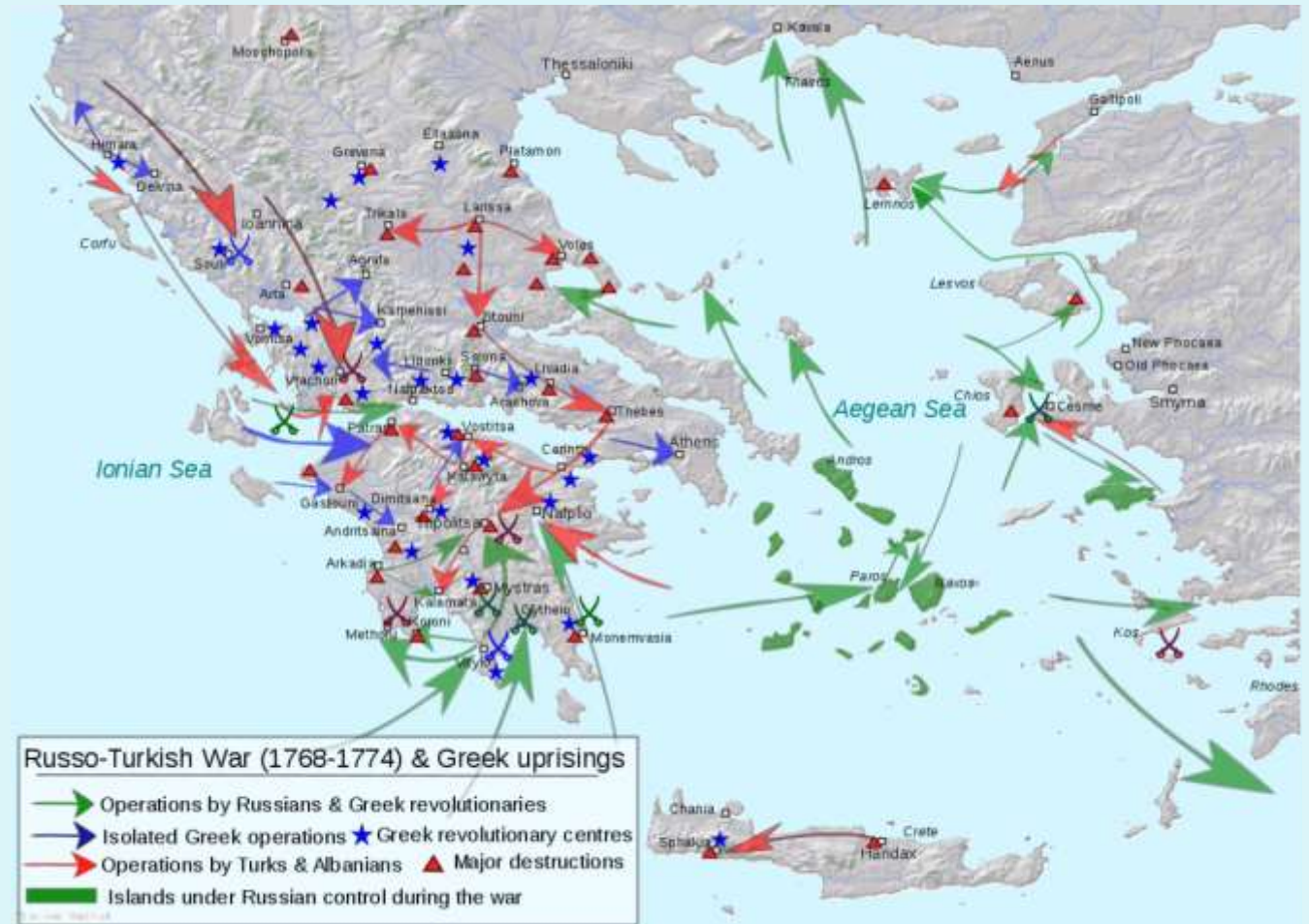
Υψηλόβαθμος ορθόδοξος ιερέας με φρουρά γενιτσαάρων

Κοινωνικές και οικονομικές διαφοροποιήσεις στην προ-επαναστατική κοινωνία

- ▶ Ορθόδοξη Εκκλησία: ηγεσία των υπόδουλων χριστιανών, εναντίον των ιδεών του Διαφωτισμού
- ▶ Φαναριώτες < Φανάρι Κων/πολης, ξένες γλώσσες, οθωμανική διοίκηση, ηγεμόνες Μολδοβλαχίας
- ▶ Προεστοί (κοτζαμπάσηδες, δημογέροντες) ελληνορθόδοξων κοινοτήτων, πολιτική εμπειρία και περιουσία
- ▶ Έμποροι & караβοκύρηδες: φορείς νέων ιδεών, βελτιωμένη οικονομική κατάσταση (μετά το 1774) – ίδρυση σχολείων, εκτύπωση βιβλίων, εφημερίδων
- ▶ Κλέφτες: πρώην αγρότες-ληστές (βουνά)
- ▶ Αρματολοί: ένοπλα σώματα για την τάξη
- ▶ Αγρότες (80%) ακτήμονες
- ▶ Απασχολούμενοι σε εμπόριο και ναύτες

Κινήματα εναντίον της οθωμανικής κυριαρχίας

- ▶ Αρχές του 18ου αιώνα
στροφή προς Ρωσία κοινά
συμφέροντα/ίδιο
θρησκευτικό δόγμα
- ▶ 1770: Πελοπόννησος –
Τα Ορλοφικά – αποτυχία
<https://youtu.be/9jP8TzvriF8>
- ▶ 1803: Ήπειρος – Σούλι –
Αλή πασάς – εκδίωξη των
Σουλιωτών

Νεοελληνικός Διαφωτισμός

- ▶ Στα μέσα του 18ου αιώνα, ένα κίνημα που, επιδιώκοντας τη διάδοση των διαφωτιστικών ιδεών μεταξύ των Ελλήνων, αποσκοπούσε στην ιδεολογική προετοιμασία του αγώνα για την ελευθερία.
- ▶ Παροικίες και σε ορισμένα από τα μεγάλα εμπορικά κέντρα του ελληνισμού (Σμύρνη, Ιωάννινα, Χίος κτλ.)

Προοδευτικές και συντηρητικές θέσεις

- ▶ Θαυμασμός στον αρχαίο ελληνικό πολιτισμό → ελευθερία
- ▶ Η εκπαίδευση θα έπρεπε
 - ▶ να θεμελιώνεται στην ενασχόληση με τις θετικές επιστήμες,
 - ▶ να γίνεται στη λαϊκή γλώσσα και
 - ▶ να υπηρετεί την προοπτική του αγώνα για ελευθερία.
- ▶ Απόρριψη των διαφωτιστικών ιδεών,
- ▶ Η εκπαίδευση πρέπει
 - ▶ να βασίζεται σε εκκλησιαστικά κείμενα,
 - ▶ να περιορίζεται στη γνωριμία με τη θρησκευτική, κυρίως, παράδοση και
 - ▶ να γίνεται σε αρχαίζουσα γλώσσα.

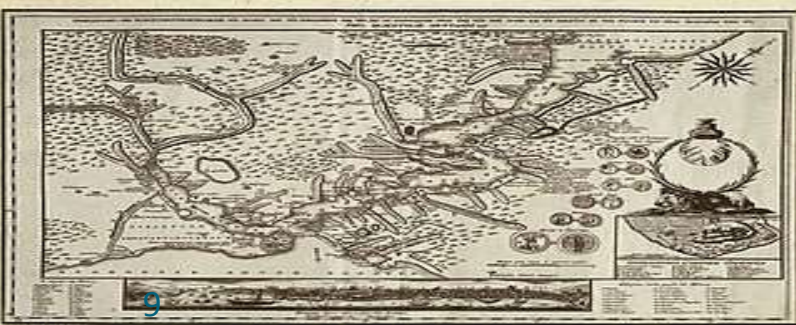
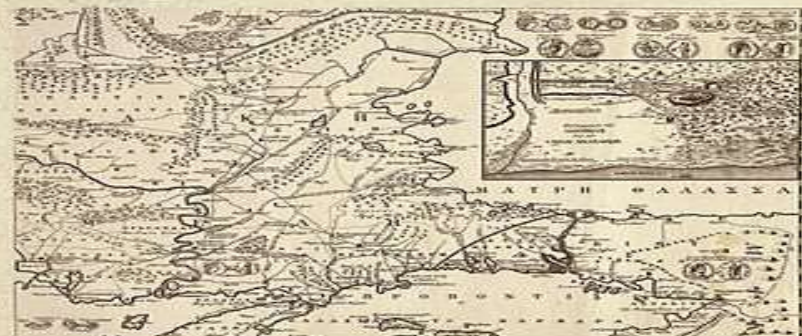
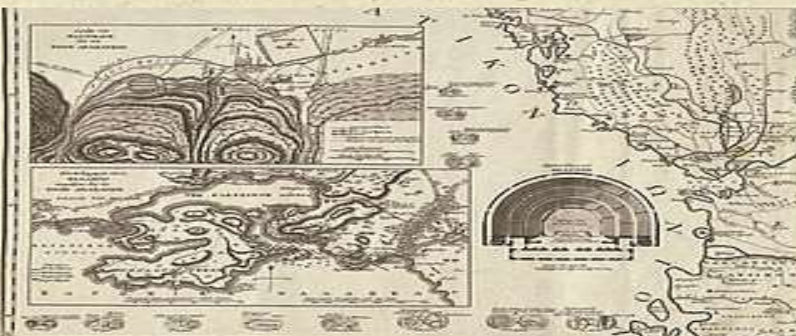
Αναγνωρίζετε τις μορφές στις δύο εικόνες;

Ρήγας Βελεστινλής ή Φεραίος (1757-1798)

Δημιουργία μιας «Ελληνικής Δημοκρατίας» που θα απλωνόταν σε όλη τη Βαλκανική αντικαθιστώντας την Οθωμανική αυτοκρατορία και εξασφαλίζοντας ισονομία και ισοπολιτεία στους κατοίκους της. Προδόθηκε και πλήρωσε με τη ζωή του.

Αδαμάντιος Κοραής (1748-1833)

Οι Έλληνες, για να κερδίσουν την ελευθερία τους, θα έπρεπε πρώτα να μορφωθούν. Αν και διαφωνούσε με τον εξαρχαϊσμό της γλώσσας, δεν δεχόταν αυτούσια τη δημοτική, από την οποία, όπως πίστευε, έπρεπε να αφαιρεθούν κάποιες λαϊκές και ξένες λέξεις.

